

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.007/00.1748
KONU :Yazılı Soru Önergeleri

01.11.2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 18.10.2007 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/347-744/2107 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Bartın Milletvekili Sayın Muhammet Rıza YALÇINKAYA'ya ait yazılı soru önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN M.RIZA YALÇINKAYA'NIN
7/347 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Ülkemizde şiddet ve aile-içi şiddet olayları artmakta ve neredeyse her 4 kadından biri aile içi şiddete maruz kalmaktadır.

Aile içi şiddete en çok 12-16 yaş arası kız çocuklarıyla 0-6 yaş arası erkek çocukları maruz kalmakta ve maalesef Bartın İlimizde de aile-içi şiddet olayları gün geçtikçe artmaktadır.

Ekonomik şartların zorlaşması, erkeğin düzenli bir işinin olmaması şiddeti arttırmakta erkek öfkesini kadından, kadında maalesef hırsını çocuğundan almaktadır. Şiddet gören çocuğun da psikolojik nedenlerle alkol, sigara, uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklara yönelme eğilimleri fazlalaşmaktadır.

Aile içi şiddet olaylarının yaygınlaştığı Bartın'da ailelere sık sık konferanslar ve eğitimler verilmesi gerekliliği doğmuş, bir kadın danışma merkezi ve geniş çaplı bir kadın sığınma evi açılması zorunluluk haline gelmiştir. Açılacak olan yerler şiddet gören kadınların ortaya çıkmasında ve şiddetin önlenmesinde çok önemli bir adım olacaktır.

Bu nedenle;

SORULAR :

- 1) Bartın da artan aile-içi şiddet olaylarının önüne geçilebilmesi amacıyla Bakanlığınızca alınması düşünülen önlemlerinizi ve Bartın iline ait yapılmış olan bir araştırmanız veya projeleriniz bulunmakta mıdır?
- 2) Bartın İlimizde konuyla ilgili olarak ailelere konferanslar ve eğitimler verilmesi hususunda Bakanlığınızca uygulanması düşünülen program çalışmalarınız bulunmakta mıdır?
- 3) Bartın İlimizde aile-içi şiddet olaylarının önlenmesi ve şiddete maruz kalan kadınlarımızın ortaya çıkabilmesi için Bartın'a kadın danışma merkezi ve kadın sığınma evi açılması düşünülmekte midir?
- 4) Kadın sığınma evleri açılması ekonomik kaynakların yetersizliği nedeniyle yerel yönetimlerce yerine getirilememektedir. Bakanlığınızca bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için alınması düşünülen önlemlerinizi var mıdır?

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

2006/17 Sayılı "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler" başlıklı Başbakanlık Genelgesi 4.7.2006 tarih ve 26218 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olup, adı geçen genelge doğrultusunda son üç aylık dönemde Bartın ilinde yapılan çalışmalara ilişkin olarak;

- İlçelerde Kaymakam Başkanlığında, kolluk kuvvetleri, mahalli idareler, sağlık grup başkanlığı, il milli eğitim müdürlüğü ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden

oluşan İlçe komitesi kurulmuş, gerekli tedbirlerin alınması için çalışmalara başlanmış, sunumlar yapılmıştır.

- Hizmet içi eğitimlerde şiddet konusuna yer verilmesi için ilgili kurumlar bilgilendirilmiştir.
- Şiddetin önlenmesi konusu camilerde vaaz ve hutbelerde ele alınmıştır.
- Öğrenci ve velilere bu konuda alınacak tedbirler ve bu konularda yapılacak başvurular konusunda bilgilendirme toplantıları yapılmıştır.
- Sağlık Ocakları ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına gelen vatandaşlara bilgilendirmeler yapılmıştır.
- "Haydi Kızlar Okula" kampanyası kapsamında, ilköğretimden, ortaöğretime geçiş oranı %63.3'e yükseltilmiştir.
- Okullarda şiddetin önlenmesi ile ilgili olarak akran zorbalığı, problem çözme, öfke konusunda öğrencileri bilinçlendirme çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca, şiddet eğilimi olan çocukların velileriyle görüşülerek çocukların dikkatlerini sosyal aktivitelere kaydırarak, şiddetten uzaklaşması amaçlanmıştır.

Aile içi şiddet olaylarına ilişkin ilde yapılmış bir araştırmamız bulunmamaktadır. Ancak Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ve Aile Danışma Merkezince sürdürülmekte olan aile içi şiddeti önleme ve aile bütünlüğünü korumaya yönelik projeler bulunmaktadır. Ayrıca Bartın ili Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne bu konudaki çalışmaların geliştirilmesi, Aile Danışma Merkezi hizmetlerinin tanıtılması ve hizmetlerinin çeşitlendirilmesi için ilgili birimlerle işbirliğine önem verilmesi hususunda talimat verilmiştir.

2006/17 Sayılı söz konusu Başbakanlık Genelgesi uyarınca Bartın İl Merkezinde bulunan İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, Kadın Dayanışma Derneği, Baro ve Aile Dayanışma Merkezi temsilcileri aracılığıyla hemşire, ebe, doktor, din görevlileri, rehber öğretmenler, jandarma ve emniyet görevlilerine yönelik olarak, çeşitli tarihlerde Kurucuşile, Ulus, Amasra ilçelerinde, Bartın Merkezde ise belediye çalışanlarına yönelik bir dizi eğitim çalışması gerçekleştirilmiştir. Eğitim çalışmaları kapsamında düzenlenen panel ve konferanslarla çocuk ihmal ve istismarı, kadına yönelik şiddet, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu hakkında bilgi verilmiştir. Söz konusu Genelge kapsamında çalışmalar sürdürülmektedir.

Ayrıca, TC Hükümeti-UNICEF 2001-2005 Ana Uygulama Planı, kapsamında, Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda yürütülen 3.2 Tanıtım ve Toplumsal Seferberlik alt projesi çerçevesinde, Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ilke ve hükümlerinin çocuklar tarafından öğrenilmesi amacıyla, ilki 2000 yılında olmak üzere yedi Ulusal Çocuk Forumu düzenlenmiştir.

Adı geçen Forumlara 81 liden olmak üzere Bartın ilinden de bir kız bir erkek iki çocuğun katılımı sağlanmış, katılımcıların "Çocuk Hakları Eğitici Eğitimi" içerisinde şiddetten korunmaya ilişkin modülde çalışılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı koordinatörlüğünde yürütülen 0-6 Yaş Benim Ailem Eğitim Programı ile 7-19 Yaş Aile Eğitim Programı'nın Bartın ilinde uygulanması için bir meslek elemanının eğitim alması sağlanmış ve programlar Bartın ilinde uygulanmaya başlanmıştır.

Karadeniz Bölgesinde Kurumumuza bağlı bir kadın konukevi bulunmaktadır.

Bartın ilinde de bir kadın konukevinin hizmete açılması için gereken çalışmaların başlatılması konusunda Bartın İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne talimat verilmiştir.

SHÇEK tarafından düzenlenmiş bulunan "Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılan Kadın Konukevleri Yönetmeliği" 8 Mayıs 2001 tarih ve 24396 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, bu alanda hizmet vermek üzere özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca açılan kadın sığınakları/kadın konukevleri vb. adlandırılabilir sosyal hizmet kuruluşlarının açılış ve işletilmesine rehber olunması, hizmetten yararlanacak kadın ve çocuklarının istismarının önlenmesi, çağdaş anlayış ve koşullara uygun düzeyde hizmet verilmesini sağlama amacını taşımakta ve bu alandaki özverili çalışmaların desteklenmesi, işbirliği ve dayanışmanın öne çıkarılarak uygulanması öngörülmektedir.

Söz konusu Yönetmelik uyarınca kadın konukevi /kadın sığınma evi açmak isteyen kamu kuruluşları ve özel hukuk tüzel kişilerine, konuya ilişkin bilgi, belge ve ihtiyaç programı da gönderilerek rehberlik yapılmakta işbirliği talepleri olması halinde değerlendirilmektedir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Bilindiği gibi, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, kadının insan haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak, kadınların sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal yaşamdaki konumlarını güçlendirmek, hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak üzere kurulmuştur ve bu çalışmalarını sürdürmektedir.

Genel Müdürlüğün kadına ilişkin çalışma alanlarının en önemlilerinden bir tanesi de kadına karşı şiddet ve aile içi şiddettir. Kadına karşı aile içi şiddetle mücadele amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

Öte yandan; kadın erkek eşitliği, kadının insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, toplumsal yaşamın her alanında kadının konumunun güçlendirilmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesinin devlet politikası haline getirilmesinin açık göstergesi olan 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi, kadına karşı şiddetle mücadele konusunda önemli araçlardan biri olmuştur. Genelge uyarınca; kadınlara yönelik şiddet hareketleriyle töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi için alınacak tedbirler konusunda koordinasyon görevini yürüten Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, çalışmalarında Genelgede yer alan tedbirlerin uygulanmasında, Genelgede yer alan ilgili tüm taraflar ile işbirliği ve koordinasyon içinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Gerek Başbakanlık Genelgesi gerekse Genel Müdürlüğün çalışmaları kapsamında kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele çerçevesinde yürütülen faaliyetlerden bazıları şöyledir;

- 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı uygulamadan kaynaklanan eksikliklerin giderilmesi amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde ilgili kamu kurumlarının, Ankara Barosunun ve Sivil Toplum Kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile hazırlanmıştır. Kanun Taslağı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu ile Anayasa Komisyonunda ve Genel Kurulda görüşülüp kabul edilmiş olup 04.05.2007 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun yürürlüğe girmesinin ardından, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum örgütlerinin hukukçu temsilcilerinin katılımlarıyla, Ailenin Korunmasına Dair Kanunun Uygulanması Hakkında Yönetmeliğin hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır ve

çalışmalar sürdürülmektedir. Söz konusu çalışmalarda 4320 sayılı Kanunda yer alan tedbirler ve tanımlar ayrıntılı olarak ve anlaşılabilirliği asgari düzeye düşürecek şekilde ele alınmaktadır.

- İçişleri Bakanlığı ve Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı arasında imzalanan, "Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü" kapsamında Emniyet Teşkilatı personeline yönelik olarak sürdürülen hizmet içi eğitim programında kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve diğer ilgili kanunların uygulanması konularında farkındalık ve duyarlılığın artırılmasına çalışılmaktadır. Çalışmalar kapsamında bugüne dek İstanbul, Adana, Samsun, Bursa, Erzurum, Van ve Antalya illerinde 150 eğiticinin eğitimi tamamlanmıştır, Kasım 2007 sonuna kadar hedeflenen 250 eğiticinin eğitimi tamamlanmış olacaktır. Söz konusu eğitimlerin tamamlanmasının ardından, eğitilen 250 eğitici tarafından İl Emniyet Müdürlükleri Polis Merkezlerinde ve Karakollarda çalışan 40.400 personelin eğitimine başlanacaktır.
- Şiddet mağduru kadınlar için "yardım" alabilecekleri hizmet alanlarının en önemlilerinden biri de sağlık hizmetleridir. Ancak, sağlık sektöründe çalışan doktor, hemşire, ebe ve diğer sağlık personelinin şiddet mağduru ve risk altındaki kadınlara hizmet götürmede; iletişim problemleri, şiddet konusundaki bilgi yetersizliği, mesleki yetki ve sorumlulukların yeterince bilinmemesi, yasal düzenlemelerle ilgili bilgi eksikliği gibi bazı sorunların yaşandığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilen ihtiyaç analizi çalışmalarında tespit edilmiştir.

Bu çerçevede, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Sağlık Bakanlığı işbirliğinde yürütülecek "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü'nün hazırlık çalışmalarına başlanılmıştır. Protokol kapsamında, ilk basamak sağlık hizmeti sunan ebe, hemşire, doktorlar ile devlet hastanelerinin acil polikliniklerindeki sağlık personeli ve 112 acil yardım personeline yönelik eğitim programları düzenlenecektir.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Avrupa Birliğinin mali katkısı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu teknik desteği ile yürüttüğü "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi- Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi kapsamında çeşitli çalışmalar sürdürülmektedir.

Gerek Başbakanlık Genelgesi, gerekse Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi kapsamında "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı" tüm tarafların katılımı ile hazırlanmış olup, önümüzdeki günlerde uygulamaya başlanacaktır.

Yine Proje kapsamında, Türkiye genelinde aile içi şiddetin neden ve sonuçlarına yönelik bir araştırma yaptırılması, bir veri tabanı modeli oluşturulması, risk altındaki ve şiddete maruz kalan kadına yönelik hizmet sunum modeli geliştirilmesi, çeşitli bilinçlendirme ve hizmet-içi eğitim program modülleri geliştirilmesi ve bir ulusal iletişim stratejisi hazırlanması çalışmaları sürdürülmektedir.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü son yıllarda 25 Kasım Uluslararası Kadına Karşı Şiddete Son günü kapsamında, toplumsal duyarlılık ve farkındalığın artırılmasına yönelik billboard afişleri, afişler, spot filmler, konuya ilişkin çeşitli görsel ve yazılı materyaller hazırlamakta ve Türkiye genelinde sergilenmek üzere dağıtımını yapmaktadır.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü diğer alanlarda olduğu gibi kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele konusundaki çalışmalarını ilgili kamu ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler, meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile işbirliği içinde sürdürmektedir. Bunun yanı sıra gerek Genel Müdürlüğün çalışmaları, gerekse Başbakanlık Genelgesinde yer alan tedbirlerin sorumlu/işbirliği kuruluşlarınca ülke genelinde uygulanması sonucunda kamuoyunda konuya ilişkin hassasiyet ve duyarlılığın arttığı gözlenmektedir. Tedbirlere yönelik olarak yürütülen faaliyetlerin başında, müftülükler aracılığı ile camilerde vaaz ve hutbeler verilmesi, kamu kurum ve kuruluşları tarafından seminer ve konferanslar düzenlenmesi ve eğitimler verilmesi gelmektedir.

Ülkemizde, kadın sığınma evleri Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Belediyeler ve sivil toplum kuruluşlarınca açılmaktadır ve sığınma evlerine yönelik hizmetler bu kurum/kuruluşlarca verilmektedir. Bunun yanı sıra 2004 yılında yürürlüğe giren, 5257 sayılı Belediye Kanunu ile tüm belediyelere koruma evleri açma yükümlülüğü getirilmiştir.

Ülkemizde şiddete uğrayan veya bu riski taşıyan kadınlara yönelik olarak Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'ne (SHÇEK) bağlı 20, sivil toplum kuruluşu ve yerel yönetimlere bağlı 16 (bunlardan 2'si insan ticareti mağdurlarına aittir) olmak üzere kadın sığınma evi sayısı 36'ya ulaşmıştır. Yıl sonuna kadar kadın sığınma evi sayısının 50 olması beklenmektedir.

Ayrıca, Avrupa Birliği'nin mali katkısı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonunun teknik ve uzmanlık desteği ile İçişleri Bakanlığı tarafından yürütülecek olan Proje kapsamında seçilen 8 ilde kadın sığınma evinin inşası, tefrişi, sığınma evinde çalışacak personel ile bu illerde şiddet mağduru ve şiddet riski altında olan kadınların karşılaştıkları hizmet sağlayıcıların eğitimleri gerçekleştirilecektir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün amacı, ülkemizdeki sosyal sorunların tespiti ve çözümü ile Türk ailesinin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılmasına yönelik ulusal ve uluslararası bilimsel araştırmalar yapmak veya yaptırmak, projeler geliştirmek, desteklemek, bunların uygulamaya konulmasını sağlamak ve aileye yönelik millî bir politikanın oluşmasına yardımcı olmaktır. Şiddet konusu da sosyal bir konu olması ve aileyi de ilgilendirmesi nedeniyle Aile ve Sosyal Araştırmalar genel Müdürlüğü'nün faaliyet alanında yer almaktadır.

Şiddet en genel anlamıyla bireye yönelik fiziki, sözel ve duygusal kötü davranış olarak tanımlayabiliriz. İnsanlık tarihiyle neredeyse özdeş bir süreci kapsayan şiddet olgusu, kendisini çok farklı biçimlerde göstermektedir.

Aile içinde yaşanan şiddet, bireylerin yaralanmasına, sindirilmesine, öfkelenmesine veya duygusal baskı altına alınmasına yol açan fiziksel veya herhangi bir şekilde hareket, davranış veya muamele olarak ele alınabilir. Şiddet, fiziksel, cinsel veya psikolojik olarak yaşanabilir. Aile içinde şiddet herhangi bir birey tarafından diğer bir bireye uygulanabilmektedir. En yaygın şekli kocanın karısına ve ebeveynlerin çocuklarına yönelttiği şiddettir. Ayrıca ailede yaşlılar da şiddete maruz kalabilmektedir. Her ne şekilde olursa olsun bir bireyin diğerine uyguladığı şiddet hiçbir şekilde kabul edilemez. "İnsanlar konuşa konuşa anlaşır" atasözünün de ortaya koyduğu gibi insan ve şiddet olgusu

bağdaştırılmaz. Fakat maalesef bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de şiddet olayları gün geçtikçe artmaktadır. Son günlerde gençler arasında şiddet eğilimlerinin artışı da kaygıyla izlemekteyiz. Gerek aile içinde gerekse toplumsal alanda yaşanan şiddet olaylarına karşı durmak her vatandaşın, devletin, sivil toplum kuruluşlarının gündeminde yer alması gereken bir sorundur.

Aile içindeki ve medyadaki şiddetten çocuklarımız ve gençlerimizin olumsuz yönde etkilendikleri unutulmaması gereken önemli bir husustur. Psikolojik danışma veya psikoterapi yardımı veren merkezlerde yapılan gözlemler, şiddet uygulayan kişilerin, etrafına sosyal ilişkilerinde yeterli, çevresi ile iyi ilişkiler kurabilen kişiler olarak görünmekle birlikte, içinde yıkıcı istekleri olan, içtepilerini denetleyemeyen, sık sık öfke patlamaları gösteren kimseler olduklarını ortaya koymaktadır. Çocuğun ilk karşılaştığı toplumsallaşma kurumu ailedir. Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde, ebeveynin çocuğa ilişkin bakım ve eğitimi içeren ana baba davranışları ve çocuğun bu davranışlara ilişkin algısı toplumsallaşma sürecinin temelidir. Yapılan araştırmalar, ailedeki şiddet, disiplin biçimi ve ceza yöntemleri ile çocuk suçluluğu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Yine çocuk suçluluğuna ilişkin yapılan araştırmalarda, aile ve suçluluk arasındaki ilişki birçok etmene ayrılarak ele alınmıştır. Bunlar "parçalanmış aile" " çatışan yani şiddet yaşayan aile", "ihmkar aile" ve "suçluluk davranışı barındıran aile"dir. Bu tür özellikler gösteren ailelerde yaşayan çocukların potansiyel suçlu olarak yetiştiğine ilişkin görüşler öne sürülmektedir. Şiddete maruz kalan, şiddeti yaşayan veya şiddete şahit olan çocukların psiko-sosyal gelişimleri önemli ölçüde olumsuz olarak etkilenebilmektedir. Ayrıca bu çocuklar yetişkin olduklarında da birer şiddet uygulayıcısı olarak toplumda yer alacakları unutulmaması gereken bir konudur.

Çocukların aile içinde gördükleri şiddet, cinsel/fiziksel istismar çocukları sokak yaşamına itebilmektedir ve her türlü tehlikesine rağmen sokak, çocuklar için cazip hale gelebilmektedir. Şu ya da bu şekilde sokakta yaşamaya başlayan çocuklar, ortamın gereği olarak şiddete ve cinsel/fiziksel istismara maruz kalmakta uyuşturucuya tanışıp çeşitli suçlara itilebilmektedir.

İnsanlar üzerinde kitle iletişim araçlarında şiddetin sunumunun da etkisi büyüktür. Ekrandan yansıtılan şiddetin öğrenilmesi ve şiddet içerikli programların yoğun olarak izlenmesi halinde bu davranışın pekiştirilerek kalıcı hale gelmesi çocuklar için en büyük tehlikeyi oluşturmaktadır. Ayrıca televizyondaki şiddet içerikli programları yoğun olarak izleyen çocukların, izledikleri programlardaki şiddet saçan kahramanları model alma olasılığı yüksektir. Eğer şiddete uğramışsa, bunun intikamını almak için şiddet saçan kahramanları model alma olasılığı daha yüksektir.

Bakanlığımıza bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından 1994 yılında yaptırılan Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları Araştırması'nda eşe karşı fiziksel şiddet, sözlü ve davranışsal şiddet ve çocuklara yönelik fiziksel şiddet olmak üzere üç konudaki şiddet yaygınlığı ölçülmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, fiziksel şiddete ailelerin yüzde 34'ünde, sözlü şiddete ise yüzde 53'ünde rastlanmaktadır. Çocuklara yönelik fiziksel şiddete rastlanma oranı da yüzde 46'dır. Anne babaların geçmişteki dayak deneyimi (%70) şiddeti bugüne taşımaktadır. Şiddete maruz kalanların yüzde 80'i yapacak fazla bir şey olmadığına inanmaktadırlar. Eşlerden birinin alkol kullanıyor olması aile içi şiddeti artırmaktadır. Eşlerin daha iyi eğitim görmüş olması ise aile içindeki şiddeti azaltmaktadır. Araştırmanın genel bulgularından biri de şiddetin kuşaktan kuşağa sorun çözme biçimi olarak aktarılması ve yaşam pratikleri içerisinde bunun pekiştirilmesi ile şiddet davranışının hem devamının hem de alanının genişlemesinin sağlandığıdır.

Yine Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından 1997 yılında yaptırılan Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet konulu araştırma ile aile içindeki ve toplumsal yaşam alanındaki bazı değişkenlerle bireylerin şiddet içeren davranışları ve şiddet eğilimleri arasında bir ilişkinin olup olmadığının, eğer varsa ilişkilerin nicelik ve niteliklerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Şiddeti Önleme Platformu (2004); toplumsal alanda, ailede ve kitle iletişim araçlarında şiddetin önlenmesi ve bu konudaki toplumsal duyarlılığı arttırmak amacıyla Aileden Sorumlu Devlet Bakanı koordinatörlüğünde düzenlenmiştir.

Şiddeti Önleme Platformu, çalışmalarına TBMM İstanbul Milletvekili Dr. Zeynep KARAHAN USLU, Iğdır Milletvekili Prof. Dr. Dursun AKDEMİR, Balıkesir Milletvekili Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ, Denizli Milletvekili Mehmet YÜKSEKTEPE ve Çocuk ve Şiddet Çalışma Grubu üyelerinin girişimleriyle başlamış ve ilk toplantısını 15.07.2004 tarihinde, "Medyadaki Şiddete Karşı Çocukları Koruma" başlığı altında gerçekleştirmiştir. Bu toplantıda, Platformun çalışmalarına, 'Şiddeti Önleme Platformu' adı altında devam etmesine, sekretaryasının "Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü" tarafından yürütülmesine karar verilmiştir. Şiddeti Önleme Platformu'nun 03.08.2004 tarihli toplantısında, alt çalışma grupları oluşturulmuş, Platformun çalışmalarının bir süre alt çalışma grupları şeklinde devam ettirilmesine karar verilmiştir.

Şiddeti Önleme Platformu'nun ilk aşamasında alt çalışma grupları oluşturulmuş (Eğitim ve Şiddet Alt Çalışma Grubu, Aile İçi Şiddet Alt Çalışma Grubu, Medya ve Şiddet Alt Çalışma Grubu, Koordinasyon ve İşbirliği Alt Çalışma Grubu), Platform çalışmalarının bir süre alt çalışma grupları şeklinde devam etmiştir.

Şiddeti Önleme Platformu Alt Çalışma Grupları çalışmalarını, Ağustos-Aralık 2004 tarihleri arasında periyodik aralıklarla toplantılar yaparak TBMM Iğdır Milletvekili Prof. Dr. Dursun AKDEMİR, TBMM Balıkesir Milletvekili Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ, TBMM Denizli Milletvekili Mehmet YÜKSEKTEPE, TBMM İstanbul Milletvekili Dr. Zeynep KARAHAN USLU ile Adalet Bakanlığı, İç İşleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Reklam Kurulu Başkanlığı, Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı, Altındağ Belediye Başkanlığı, Yenimahalle Belediye Başkanlığı, Ankara Barosu Çocuk Hakları Kurulu, Medya Kuruluşları ve üniversite öğretim üyelerinin katılımıyla bazı üniversitelerin (Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Atatürk Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversite Aile Araştırmaları ve Eğitim Merkezi) yazılı görüşlerinin değerlendirilmesi ile gerçekleştirmiştir. Alt Çalışma Grupları yaptıkları toplantılar sonucunda, şiddet ile mücadelede alınması gerekli önlemler ve ilgili kurumları içeren önerilerinin yer aldığı raporlarını hazırlamışlardır.

Şiddeti Önleme Platformu'nun 09.03.2005 tarihli son toplantısında Alt Çalışma Grubu Raporları gözden geçirilerek düzenlenmiştir.

Ailenin bütünlüğü ve devamı için tehdit unsuru olan, aile içindeki şiddeti önlemek amacıyla 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un hazırlanarak çıkarılması sağlanmıştır. Kanun hükümlerine göre, "Türk Medeni Kanunu'nda öngörülen tedbirlerden ayrı olarak, eşlerden birinin veya çocukların veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile

bireylerinden birinin aile içi şiddete maruz kaldığını kendilerinin veya Cumhuriyet Başsavcılığının bildirmesi halinde Sulh Hukuk Hakimi re'sen meselenin mahiyetini göz önünde bulundurarak, Kanunda sayılan tedbirlerden bir ya da bir kaçına veya uygun göreceği benzeri başkaca tedbirlere hükmedebilir." Söz konusu kanun şiddete uğrayan eşi koruyan, şiddet uygulayanı ise cezalandıran bir yapı arz etmektedir. Aile içindeki şiddetin önlenmesi amacıyla 1998 yılında çıkarılan bu kanun şiddete karşı çok önemli bir güvence sistemi getirmiştir.

Temel yasa konumundaki bir diğer düzenleme 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'dur. 1 Haziran 2005'te yürürlüğe giren olan bu yasada kadın ve kız ayrımı kaldırılmıştır. Eski ceza kanunu kadının mağdur olduğu birçok suçu topluma karşı işlenen suçlar olarak değerlendirirken yeni TCK ile bu anlayış terk edilmiş ve bireye karşı işlenen suçlar kapsamına alınmıştır. Evlilik içi tecavüz, işyerinde cinsel taciz gibi konulara ilk kez yasada yer verilmiştir.

Eski Türk Ceza Kanununun "töre" cinayetlerinde indirim yol açan maddesi 2000 yılında yasa kapsamından çıkarılmış olmakla beraber yeni Türk Ceza Kanunu ile "töre" cinayetleri faillerinin yasada öngörülen en ağır ceza olan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılması hükmü getirilmiştir.

Belediye Kanunu ile şiddete uğrayan kadınlara hizmet vermek üzere Belediyeler de yetkili kılınmıştır. Bu Kanunla Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 50.000'ni geçen belediyelere kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açmak yükümlülüğü getirilmiştir. Böylece şiddete uğrayan kadınlara verilen koruyucu ve önleyici hizmetlerin geliştirilmesi mümkün olacaktır.

2004 yılında Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü uzmanları tarafından Aile Eğitimi Projesi hazırlanmıştır. Aile eğitiminin amacı, aile bireylerine çağa uygun, kişisel ve duygusal gelişimlerini olumlu yönde etkileyen bilgi, beceri ve davranış geliştirmelerini sağlamaktır. Bu noktadan hareketle hazırlanan **Aile Okulu Programı'nın amacı**, toplumun ailenin önemine dikkatini çekmektir. Aile içi iletişimden çocuk eğitime kadar uzanan geniş bütünlükte aile üyelerinin gerekli donanımının sağlanması ve aile kurumuna sorunların çözüldüğü temel bir merkez olarak bakılması gerektiği açıktır. Bu amaçla, aile kurumunun üstlendiği fonksiyonlarla özel ve yerinin doldurulamayacak bir kurum olduğu teması kitlelere duyurulmaya çalışılacaktır. Öncelikle bilgiye ulaşma imkanı olmayan, kentlerin kenar mahallelerinde oturan düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ailelere eğitim verilmesi amaçlanmaktadır. Genel yaklaşım ise bütün ailelere imkanlar dahilinde ulaşılmasıdır. Bu programın uygulanmasında bazı belediyelerle işbirliği yapılarak belediyelerin programı uygulamaları sağlanmıştır. Ayrıca Kurum uzmanları tarafından yurt içinde ve yurt dışında Diyanet İşleri Başkanlığı ile işbirliği çerçevesinde eğitimcilere eğitim verilmiştir. Eğitim konuları arasında aileyi ilgilendiren pek çok konu yanında şiddet konusuna da yer verilmiştir. 2007 yılında ise Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün, ülkemizde yürütülen Aile Destek Hizmetleri'nin tanımlanması ve kalite standartlarının belirlenmesine yönelik mevzuata ilişkin yapısal düzenlemeler üzerine çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımıza bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan 2006 Aile Yapısı Araştırması, Türkiye'de aile yapısına, yaşam şartlarına ve sosyal tutum ve davranışlara ilişkin bilgilerin toplanması, sorunların belirlenmesi ve bu sorunlara ilişkin çözüm yollarının araştırılması, bu alanda yapılacak çalışmalara veri sağlaması ve sosyal politikalara yön vermesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu ile işbirliği içinde gerçekleştirilen bu araştırmanın örneklemi 12 208 haneden oluşmaktadır. Araştırma

kapsamında 18 yaş üzeri 24 647 kişiyle görüşülmüş ve 48 238 kişinin bilgisi alınmıştır. Araştırmanın ilk sonuçlarına göre aile içi şiddetle ilgili verilerden bazıları şunlardır:

Ailede bireylerin eşleriyle ilişkileri % 34.4 çok iyi, % 35.4 iyi, % 4.6 orta, % 0.4 kötü % 0.3 çok kötü şeklindedir. Erkek cevaplarına göre, eşiyle anlaşmazlık yaşandığında % 0.6'sı genellikle, %2.9'u bazen, %3.9'u bazen çok nadir olarak fiziksel şiddet uyguladıklarını (zor kullandıklarını); %92.7'si hiçbir zaman fiziksel şiddet uygulamadıklarını ifade etmişlerdir. Bu veriye göre kadına karşı fiziksel şiddet oranı % 7.3'tür. Son bir yıl içerisinde çocuğunu sıklıkla dövenlerin oranı %1.4, bazen dövenlerin oranı %15.1, çok nadir dövenlerin oranı % 12 ve hiç dövmeyenlerin oranı ise %71.5'tir.

Devlet Bakanlığımızın Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ile işbirliği halinde gerçekleştirdiği "SAĞLIKLI GELECEK, MADDEYE DEĞİL SEVGİYE BAĞLI" adlı Madde Bağımlılığıyla Mücadele Kampanyası, gençleri madde bağımlılığından uzak tutmanın yollarını göstermek ve sağlık bilinci gelişmiş toplumsal bir alt yapı hazırlamak amacıyla, madde bağımlılığının boyutlarına yönelik durum tespiti yapmak, madde bağımlılığının önlenmesine yönelik uygulama metotlarını ortaya koymak, toplumumuzun madde bağımlılığı ile mücadele konusunda bilinçlenmesini sağlamak, sağlıklı toplum hedefinde katılımcıları harekete geçirmek, aile içi iletişimi artırıp, bu iletişimi canlı tutarak sorunun çözümüne aile bireylerinin katılımını sağlamak amacıyla yürütülmektedir.

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından ülkemiz sosyal hayatına etki eden temel araçlardan olan görüntülü yayın kuruluşlarının önem arz ettiği düşüncesinden hareketle, 11-12 Haziran 2006 tarihinde, **dizi yapımcı ve senaristlerinin katılımıyla** bir "Ortak Akıl" toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıda yapımcıların ve senaristlerin şiddet konusuna dikkatleri çekilmiştir. Ayrıca, **Reklam Verenler Derneği** üyeleri ile düzenlenen bir organizasyon ile reklamcılık ve yayın ilkeleri vurgulanarak, şiddet içeren TV dizilerine reklam vermeyen işadamlarına teşekkür edilmiştir.

Bakanlığımıza Bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü medyada yer alan şiddetin aile bireyleri üzerindeki etkileri ile ilgili olarak RTÜK ile işbirliği halinde çalışmaktadır. Bu çalışmaları bu yıl da devam edecektir.

Ayrıca internette yer alan ve ithal edilen bilgisayar oyunlarındaki şiddetin çocuklar ve gençler üzerindeki etkileriyle ilgili olarak 02.02.2007 tarihinde Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü arasında sağlanan mutabakat çerçevesinde bilgisayar oyunlarının denetlenmesinde etkinliğin artırılarak bilgisayar eğlence oyunlarının içeriğinin ve çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinin tespit edilmesi amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı Değerlendirme ve Sınıflandırma Kurulu ile alt kurullardaki üyeleri bilgilendirme ve geliştirme eğitimi toplantısı gerçekleştirilmiştir. Telif Hakları ve Sinema İstanbul İl Müdürlüğü'nde yapılan Eğitim Toplantısında interaktif bir ortam oluşturulmuştur.

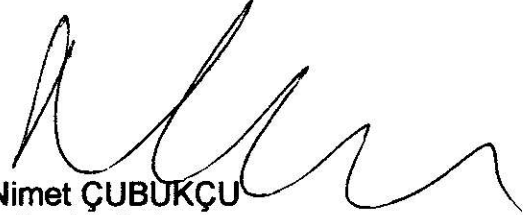
2007 yılı içerisinde Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün "4320 Sayılı Ailenin Korunması Yasası ve Yasanın Uygulanmasının Aileler Ve Toplumsal Yapı Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi" adlı niteliksel araştırması Polis Akademisi Başkanlığı'nda görevli öğretim üyeleri ile; İstanbul, Ankara, İzmir, Erzurum, Diyarbakır, Samsun illerinde gerçekleştirilmektedir. Aile içinde yaşanan şiddetin önlenmesi amacıyla 1998 yılında çıkarılan 4320 Sayılı Ailenin Korunması Yasası uygulanması sırasında çeşitli

sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunların aşılmasında bu araştırmanın verileri önem arz etmektedir. Araştırmanın amacı, şiddete uğrayan kişilerin ilk başvurduğu yerde çalışan polis ve jandarma gibi güvenlik güçlerinin konuya yaklaşımları, ortaya konulan uygulama yol ve yöntemlerinde karşılaşılan aksaklık ve eksiklikler ve bunların nedenleri konusunda bilgi elde etmektir. Ayrıca, 4320 sayılı Yasa kapsamında evden uzaklaştırılma tedbirine konu olan şiddet uygulayan ile mağdur olan eşin ve çocukların karşılaştığı sorunlar, uzaklaştırma sonucu eve dönünce yaşanan sorunlar, akrabaların ve komşuların yaklaşımı, v.b. konularda veriler elde etmektir. Araştırma yıl sonunda tamamlanacaktır.

Yine Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü uzmanları tarafından İçişleri Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Kaymakamlık Kursu'nda Şiddet, Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet, Şiddetle ilgili Mevzuat konularında kaymakam adaylarına eğitim verilmektedir.

Yukarıda belirtilenlerin dışında Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü araştırmalarını yerel değil, genellikle ülke örnekleminde gerçekleştirdiği için Bartın ilinde bir araştırma gerçekleştirilmemiş, ancak yukarıda sözü edilen Türk Aile Yapısı araştırması ülke çapında örnekleme yapıldığından Batı Karadeniz bölgesi de araştırma kapsamında yer almıştır. Bu nedenle Bartın ilini de temsil eden sonuçlara ulaşılmıştır. Analizler devam etmektedir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı